

Список використаних джерел

1. Типова програма нормативної навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» для іноземних студентів навчальних закладів МОЗ України. – К., 2016 – 202 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. – К.: Ленвіт, 2003. – 213 с.
3. Зимняя И.А. Психология обучения неродному языку / И.А. Зимняя. – М.: Русский язык, 1989. – 219 с.
4. Методика преподавания русского языка как иностранного / [сост. Митрофанова О.Д., Костомаров Г. и др.]. – М.: Русский язык, 1990. – 268 с.
5. Митрофанова О.Д. Научный стиль речи: проблемы обучения / О.Д. Митрофанова. – М.: Русский язык, 1985. – 179 с.

КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ШЛЯХОМ КОМП'ЮТЕРНОГО ТЕСТУВАННЯ: ДЕЯКІ ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ АСПЕКТИ

Казаков Ю.М., Петров Є.Є., Бурмак Ю.Г., Треумова С.І., Борисова З.О.

Вищий державний навчальний заклад України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено позитивний і негативний аспекти використання тестування як інструмента оцінки знань студентів вищих навчальних закладів, медичних зокрема.

Positive and negative aspects of the use of testing as an instrument for knowledge assessment of students of higher educational institutions, medical in particular, are presented in this article.

Ключові слова: тести, тестування, якість знань, контроль.

Новий освітній стандарт переносить акценти основної освітньої програми зі змістової сторони дисциплін (знання, вміння і навички) на очікувані результати, виражені в компетенціях (лат. *competere* – відповідати, досягати, прагнути) – здатності успішно діяти на засадах практичного досвіду, вмінь і знань у процесі розв'язання фахових завдань. Для цього необхідно чіткіше визначити основні компоненти знань у межах кожної дисципліни, врахувавши їхню значущість для майбутньої професійної діяльності [3].

Педагогічна діагностика покликана оптимізувати процес особистісного орієнтованого навчання. Для цього використовують різні види контролю навчальної роботи студентів як важливого засобу управління процесом навчання [2]: вибіркоче поточне усне опитування; колоквиуми, письмове фронтальне опитування; тестову перевірку знань і вмінь студентів у процесі поточного, рубіжного і підсумкового модульного контролю тощо.

Нині використання тестування у вищій школі часто розглядається як одна з актуальних форм контролю якості підготовки студентів, що дозволяє об'єктивно оцінити обсяг засвоєння тієї чи іншої навчальної дисципліни. У широкій інтерпретації термін "тестування" – це тестовий метод, результат тестування й інтерпретація результатів тестування. Особливого значення тестування набуває в ролі інструментарію дистанційного контролю знань, а також для поточної (оперативної) перевірки повноти засвоєння студентами понять, уявлень, суттєвих положень окремих тем. Безумовно, використання тестування сприяє покращенню організації та підвищенню якості навчального процесу, але з дотриманням певних умов. Зокрема, тестові завдання мають бути розробленими відповідно до вимог, які пред'являються до певної дисципліни. База тестових завдань має охопити всі дидактичні одиниці змістового мінімуму освітнього стандарту. Це дає можливість забезпечити єдність вимог щодо засвоєння дисципліни в рамках навчального закладу. Комп'ютерне тестування дозволяє здійснити контроль і оцінювання рівня знань студентів. З одного боку, тестування – це індикатор якості навчання, засіб визначення успішності студента, а з іншого, – показник ефективності дидактичної системи, що використовується, в тому числі методики навчання й організації навчального процесу, реалізації сучасних комп'ютерних технологій.

Слід виокремити три основні взаємопов'язані функції тестування: діагностичну, навчальну і виховну.

Діагностична функція полягає в оцінці знань студента, вона найважливіша для тестування. За об'єктивністю, широтою і швидкістю діагностування тестування переважає інші форми оперативного контролю.

Навчальна функція тестування полягає в мотивуванні студента до активізації роботи щодо засвоєння навчального матеріалу. Підготовка до тестування передбачає повторення попереднього матеріалу і звернення до додаткової літератури. Це дозволяє підвищити рівень засвоєння дисципліни, а також розвинути навички самостійної роботи.

Виховна функція полягає в періодичності тестового контролю. Це дисциплінує і систематизує діяльність студентів, допомагає виявити й усунути прогалини в знаннях.

За використання тестів у ролі інструмента оцінки знань виникає низка проблем, оскільки їхня діагностична функція має і позитивний, і негативний аспекти.

До позитивної сторони тестування слід віднести характеристики, подані нижче.

1. Тестування підвищує об'єктивність оцінки знань порівняно з усним опитуванням, оскільки виключається суб'єктивний фактор. Об'єктивність досягається шляхом стандартизації перевірки показників якості виконання завдань і тестів. Складність оцінки успішності студентів зумовлюється суперечливістю підходів, а інколи й методів оцінки знань, а також тією обставиною, що одні й ті ж самі методи використовуються різними педагогами з різним ступенем точності та добросовісності. Ціла низка проблем пов'язана з оцінкою пізнавального прогресу студентів. Серед них – непорозуміння і невдоволення серед студентів при виставленні оцінок, іноді – завищені вимоги, наявність нечітких інструкцій, незрозуміле формулювання питань, подекуди – незрозуміла студентами термінологія, вплив особистих симпатій та антипатій на оцінки, що виставлені і т.ін. Використання тестування сприяє усуненню непорозумінь і невдоволення серед студентів. Загальновідомо, що в деяких викладачів для отримання високої оцінки доводиться працювати з повною віддачею, а в інших педагогів для цього достатньо докласти лише мінімум зусиль. У будь-якому разі досягнення навчальної мети має бути для студента важким, але здійсненим завдан-

ням. Кожен викладач мусить прагнути досягнути «золотої середини». Використання тестування дозволяє зробити процес оцінки студентів повністю уніфікованим.

2. Тести дозволяють оцінити знання як за певними розділами дисципліни, так і за всіма темами дисципліни (виключається елемент випадковості порівняно з відповіддю на питання одного білета на усному іспиті), що особливо актуально за кредитно-модульної системи.

3. Тестування – це доволі ефективний засіб контролю з економічної точки зору. Основні тимчасові витрати припадають на розробку якісного інструментарію, що має разовий характер. Витрати на проведення тестування значно нижчі, ніж за письмового чи усного контролю.

Водночас тестування містить і *низку недоліків*.

1. Використання тестування не дає можливості в повному обсязі сформувати вміння послідовно викладати свої думки, будувати на основі знань логічні висновки, які дозволяють застосовувати знання в нестандартних ситуаціях. Це пов'язано з тим, що запорука відмінної відповіді на тести – міцна візуальна пам'ять. Інколи студенти механічно запам'ятовують правильну відповідь, не осмислюючи її змісту.

2. Дані щодо прогалин у знаннях із конкретних розділів, отримані за результатами тестування, не можуть сприяти їх усуненню. Для цього необхідна додаткова робота зі студентами, але, особливо в підсумковому тестуванні, вона потребує додаткових годин занять, що не передбачено навчальним планом.

У випадку усної відповіді екзаменатор зазвичай проводить зі студентом діалог, задає навідні питання, примушуючи студента проілюструвати теоретичні знання практичними прикладами. У результаті рівень усвідомленого розуміння проблематики дисципліни зростає.

3. У тестуванні завжди наявний елемент випадковості: студент, який не відповів на просте запитання, може дати правильну відповідь на складніше. Причиною цього може бути просте вгадування відповіді, особливо в тестах невисокого рівня складності. Стандартні набори тестових завдань для більшості дисциплін розроблені в доволі простій формі. Зазвичай це збірники питань і завдань, розраховані на вибір однієї чи кількох правильних відповідей із числа запропонованих.

Складання тестів, адекватних поставленій меті, – процес складний, багаторівневий, що впливає з багатьох принципів [1]: відповідність змісту тесту меті тестування, визначення значущості знань, що перевіряються, взаємозв'язок змісту і форми, змістовна правильність тестових завдань, репрезентативність змісту навчальної дисципліни в змісті тесту, комплексність і збалансованість змісту тесту, системність змісту, варіативність змісту.

Слід наголосити, що в навчальному процесі вищої школи має застосовуватися принцип доцільності використання різних методів і форм навчання. Звернення до комп'ютерних програм можливе лише в ситуаціях, що забезпечують отримання знань, які неможливо або досить складно отримати за допомогою інших технологій. Якість підготовки майбутнього спеціаліста має перевірятися за ступенем готовності до вирішення завдань щодо конкретних тем і розділів програми. І саме тестування є одним із ефективних інструментів контролю результатів навчання.

Водночас слід урахувати, що тестування – неоднозначний і складний процес. Досягнення уніфікованої оцінки знань студентів дуже складно здійснити, оскільки рівень підготовки студентів істотно різниться. На нашу думку, передчасно (особливо в медичних вищих навчальних закладах) робити тестування основним елементом педагогічного контролю – доцільніше поєднувати класичну методику з різними видами комп'ютерного тестування. Більше того, ми глибоко переконані, що в процесі підготовки студентів-медиків особливе місце треба відвести методам, що дозволяють розвивати і діагностувати рівень *професійного мислення, вмінь і навичок* майбутніх фахівців. Важко уявити справжнього майбутнього клініциста без засвоєння основних алгоритмів дій безпосередньо біля ліжка хворого. А можливості засобів програмованого контролю в цій сфері досить обмежені.

Список використаних джерел

1. Аванесов В.С. Композиция тестовых заданий / В.С. Аванесов. – М. : Центр тестирования, 2002. – 239 с.
2. Вітвіцька С. С. Основи педагогіки вищої школи / С.С. Вітвіцька. – К. : Центр навч. літ-ри, 2003. – 176 с.
3. Гриник Б.С. Тестування як ефективний інструмент вимірювання рівня знань студентів / Б.С. Гриник, О.Г. Пилипів // Психолого-педагогічні науки. – 2013. – № 9. – С. 97-102.